

Ion Manole: “Din nefericire pentru politicieni, juriștii văd altfel problemele din regiunea transnistreană”

La 25 ianuarie, în Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului au avut loc audieri în cauza elevilor liceelor cu predare în limba română din regiunea transnistreană. Cauzele au fost expediate în 2004 și respective 2006 de către părinți, profesori și elevi din Râbnița, Tighina și Grigoriopol, vizând încălcarea drepturilor acestora la educație, la viața privată, precum și ale dreptului de a nu fi discriminat.

Ion Manole, președintele Asociației “Promo-LEX”, care a fost prezent la audierile de la CEDO, fiind unul dintre juriștii Promo-LEX care i-a reprezentat pe reclamanți, ne-a povestit, în cadrul unui interviu acordat pentru Moldova.ORG, cum a decurs procesul audierilor, dar și despre situația actuală a școlilor cu predare în limba română din regiunea transnistreană.

Moldova.ORG : De ce atât de târziu dosarul elevilor din regiunea transnistreană a fost discutat la CEDO?

Ion Manole : Este adevărat, termenul pare a fi unul destul de lung. Însă, cred că trebuie să ținem cont și de complexitatea acestui dosar. A fost depus un volum enorm de muncă din partea colegilor mei. Pe această cale aș dori să vă cer permisiunea de a-i felicita pe toți elevii, părinții și profesorii din regiunea transnistreană care au insistat și au avut curajul să expedieze plângeri la CEDO. Deasemenea, aș dori să le mulțumesc pentru tot ce au făcut colegilor mei de la Promo-LEX, partenerilor noștri din țară (Centrul Memoria, Expert-

Grup, s.a.) precum și celor din afară, în special celor de la Interrights din Londra.

Problema școlilor cu predare în limba română din regiunea transnistreană nu putea fi rezolvată, la momentul dat, între Moldova și Rusia direct, fără implicarea organismelor internaționale ?

Mai întâi cred că trebuie să clarificăm 2 lucruri: dacă doresc statele pârâte acest lucru și ce au întreprins autoritățile, separat sau în comun, pentru a rezolva problemele (subliniez că nu poate fi vorba doar despre o problemă) elevilor, părinților și profesorilor.

1. În opinia mea, Moldova manifestă și a manifestat continuu dorința de a rezolva problema respectării dreptului la educație pentru elevii celor 8 școli din regiunea transnistreană a R.Moldova. Altceva este faptul că nu au reușit să elaboreze o strategie prin care să apere persoanele drepturile cărora sunt încălcate și să creeze un instrument sau mecanism credibil și eficient pentru toți care doresc să își apere drepturile și libertățile fundamentale.

Rusia nu dorește să se implice în rezolvarea problemelor cu care se confruntă oamenii din regiune, indiferent de etnia sau cetățenia acestora. Rusia a reușit până acum să evite orice responsabilitate pentru situația drepturilor omului, invocând aspectul și caracterul politic. Totodată, Rusia a reușit să inducă în eroare opinia publică națională și internațională. Astfel, astăzi marea majoritate a politicienilor străini percep problema transnistreană greșit. Anume în această înțelegere greșită își au rădăcina multe din problemele cu care se confruntă populația din regiune, inclusiv elevii, părinții și profesorii școlilor care studiază conform programului educațional al autorităților constituționale.

2. Autoritățile constituționale ale R.Moldova, în mare parte au susținut financiar cele 8 instituții de învățământ din regiune, însă, din păcate, probabil pentru a nu fi acuzate de

regimul ilegal, nu au fost active la alte capitole precum apărarea tuturor celor care au avut de suferit de pe urma presiunilor, persecuțiilor sau a intimidărilor. Spre exemplu, deși sunt posibile de identificat, nicio persoană din cei care în 2004 au interzis alimentarea și aprovizionarea cu apă potabilă a copiilor în instituțiile de învățământ, au maltratat și ținut ostatici părinții sau profesorii, au devastat edificiile, etc. nu au fost sancționate.

Rusia dimpotrivă, în loc să condiționeze suportul oferit regimului care a încălcat în mod brutal și evident drepturile acestor oameni, autoritățile ruse au continuat să ofere asistență financiară și suport politic-diplomatic administrației regionale.

Care a fost poziția părții ruse în cadrul audierilor?

A fost la fel ca și la audierile precedente (iunie 2009). Nu s-a schimbat nimic. Rusia continuă să insiste asupra faptului că ea nu poate fi responsabilă pentru acțiunile administrației de la Tiraspol și că întreaga responsabilitate trebuie pusă pe seama Chișinăului și Tiraspolului. Din nefericire pentru politicieni, juriștii văd altfel problemele respective.

Ce ar trebui să facă autoritățile de la Chișinău pentru a evita pe viitor situațiile triste prin care au trecut școlile din regiunea transnistriană?

Prefer aici să nu ne oprim doar la situația elevilor, profesorilor și părinților de la cele 8 instituții de învățământ din regiune. Noi vom continua să credem și să insistăm asupra faptului că cheia rezolvării problemei transnistrene este în mâna autorităților constituționale ale Republicii Moldova. Această cheie se numește drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Numai atunci când Chișinăul își va respecta obligațiile sale pozitive față de toți cetățenii și persoanele aflate pe teritoriul său (indiferent pe care mal al Nistrului), numai atunci când organele de drept vor aplica corect legislația națională și va

face uz de toate instrumentele pe care le oferă dreptul internațional, vom avea o situație diferită. O situație în care populația din regiune va avea anumite garanții pentru viața și securitatea lor, deasemenea respect și încredere în Statul Republica Moldova, în normele și valorile democratice și ale dreptului internațional.

Dacă nu se va înregistra o schimbare de atitudine, nu neapărat radicală, cei circa jumătate de milion de oameni din regiunea transnistreană vor rămâne discriminați în raport cu restul populației R.Moldova, fără acces egal la justiție, la alte servicii ale Statului ai căror cetățeni sunt și pe teritoriul căruia se află.

Sunteți în contact permanent cu profesorii și elevii liceelor cu predare în limba română din stânga Nistrului. Ce așteptări au ei de la autoritățile de la Chișinău ?

Așteptările lor nu sunt nici absurde și nici fantastice. Așteptările lor sunt firești, omenești și naturale. Ei nu trăiesc în epoca ocupației sovietice, perioadă în care drepturile omului nu erau nici cunoscute și nici protejate. Ei sunt conștienți de situația creată și tot au așteptat deja circa 2 decenii ca problemele lor să își găsească o soluție dreaptă, însă cu regret lucrurile s-au schimbat în defavoarea lor. Mulți au plecat. Cei care au mai rămas nu își pierd speranța. Ei speră să poată trăi o viață normală acasă la ei, unde să poată învăța, trăi și munci conform propriilor convingeri, iar copiii lor să se poată întoarce înapoi după absolvirea facultăților în alte regiuni ale țării sau peste hotare.

Sursa: Moldova.org